

Nous sommes heureux d'annoncer que Mme. N. Capamadjian a envoyé une somme de 5000 francs aux Etudes arméniennes.

Un orphelinat arménien à Londres.— On écrit de Londres à l'Abaka que Mr. Gentle-Cackett, le secrétaire général de la Bible Lands Aid Mission, a fondé un orphelinat arménien pour jeunes filles, dont l'inauguration a eu lieu le jour de l'Ascension, le 9 Mai, en présence d'un grand nombre d'invités anglais et arméniens, et du prêtre de la colonie arménienne, le P. Méroujan. L'institution, qui s'appelle *New Armenian Home*, abrite une trentaine d'orphelines de 10 à 15 ans, amenées en grande partie de Grèce, dont les plus âgées fréquentent les hôpitaux de Londres et se préparent à être infirmières.

A Constantinople.— A Ferikeui, un faubourg de Péra, a eu lieu en pompe, sous la présidence de Mgr. Naroyan, Patriarche des Arméniens de Turquie, la bénédiction des fondations d'une nouvelle église arménienne. Le bâtiment aura 30 mètres de longueur et 16 mètres de largeur.

A Boston.— La colonie arménienne de Boston (Etats-Unis), qui s'élève à 10000 personnes, vient d'acheter une église pour 1,375,000 francs français. C'est un superbe bâtiment, qui, en plus de lieu de culte, pourra servir avec ses annexes comme salle de réunion, presbytère etc.

Au Conservatoire de Marseille. Mlle. N. Boyadjian a reçu le second prix pour la harpe. Il n'y a pas eu de premier prix.

Une cantatrice.— Le *Jamanak* de Constantinople consacre un article à Mme. Zeda Macloria, une des étoiles de la scène italienne, qui a dernièrement obtenu un grand succès à l'Opéra de Milan, dans le rôle de Marguerite de *Faust*. Mme. Zeda Macloria (Mlle. Zartig Missirlian) est la fille du violoniste arménien, Mr. Anton Missirlian, bien connu à Constantinople. Mme. Macloria joint à un physique des plus séduisants une belle voix harmonieuse et expressive, et les journaux italiens parlent avec éloge de son art et de son avenir.

Distinction.— Le Gouvernement français a nommé chevalier du Mérite agricole Mr. Movses Der Caloustian, directeur de l'œuvre de l'établissement des réfugiés arméniens en Syrie.

Mariage.— Nous annonçons avec plaisir le mariage de Mlle. Odette Cololian, fille du Dr P. Cololian, chevalier de la Légion d'Honneur, un des membres les plus en vue de la colonie arméniens de Paris comme homme de science et de bien, avec Mr. Louis Teissier du Cros, diplômé des Hautes Etudes Commerciales. La bénédiction nuptiale leur sera donnée le jeudi 18 Juillet, à 3 heures, au temple des Batignolles à Paris.

Nos plus chaleureuses félicitations.

Fiançailles.— Nous apprenons avec plaisir les fiançailles de Mlle. Hermine Essayan, bien connue dans notre colonie pour la part active qu'elle prend aux œuvres de bienfaisance, fille de Mr. Hagop Essayan et de Madame, née Karagheuzian, avec Mr. Diran Séferian, ingénieur civil des mines, diplômé de Nancy et de Saint-Etienne.

Nous apprenons également avec plaisir les fiançailles des Mlle. Chakey, fille de Mr. et Mme. G. Mazloumian, avec Mr. Melkon Petrossian, le négociant bien connu de notre place.

Nos sincères félicitations aux fiancés et à leurs familles.

Musique

La 15e audition des élèves de la célèbre cantatrice Mlle Marguerite Babaian eut lieu le 29 Juin dernier à la Salle de Géographie. Tous ceux qui eurent le bonheur d'y assister, purent apprécier l'admirable enseignement de cette musicienne de premier ordre. Ses élèves, dont plusieurs sont de vrais artistes, chantèrent tour à tour des morceaux classiques et modernes et furent chaleureusement applaudis.

Le *Mont Alaguiaz* et le *Chant de labour* du R. P. Komitas chantés par l'ensemble vocal, sous la direction du maître Algazi, terminèrent en beauté le programme de cette audition qui fut plutôt un véritable concert artistique.

Կ Ե Ա Ն Ք Ի Դ Ա Ս Ը

Ամէն անգամ որ օրէնքին խտութեանց ենթակայ Հայու մը կը հանդիպինք մեր շուրջը, ամէնէն ուշագրաւ երեւոյթը որ կը պարզէ՝ այն միամիտ զարմացումն է որ ցոյց կուտայ իր գլխուն եկած փորձանքին առթիւ: Ներելիին և աններելիին, թոյլատրելիին և անթոյլատրելիին, օրինաւորին և ապօրինիին մասին իր անհասկացողութիւնը շատ չի տարբերիր նախնական մարդու մտայնութենէն, որ կարծես երբեք ընկերութեան մէջ չէ ապրած:

— Ի՞նչ էր ըրածս, կը գոչէ սա հայ երիտասարդը: Աշխատանքի նախարարութեան դիմում ըրած էի՝ աշխատանքի իրաւունք ձեռք բերելու և ինքնութեան թուղթ ստանալու համար: Պատասխանը մերժողական էր, avis défavorable (աննպաստ որոշում) տուած էին: Մտածելով որ չպիտի կրնամ ինքնութեան թուղթս ստանալ, défavorable ինձն քերթեցի և տարի ոստիկանութեան: Պաշտօնեան թուղթը լոյսին տարաւ, անմիջապէս հասկցաւ գործը, ոստիկան մը կանչեց, զիս ձերբակալեցին, երկու ամսուան բանտարկութեան դատապարտեցին և հիմակ ալ երկրէն դուրս ելլելու հրաման ստացած եմ: Երկու գիրի համար ա՛սչափ իրարանցում, շիտակը չհասկցայ:

Իր պարզամտութիւնն է որ փրկած է զինքը: Պետական պաշտօնաթուղթ մը խարդախելը՝ առնուազն հինգ տարուան բանտարկութիւն կը բերէ: Աժան ազատած է, բայց իր խորունկ համոզումն է որ չափազանց խիստ վարուած են իրեն հետ: Երկու գիր, եղբայր, երկու գիր:

Մտիկ ընենք սա միւսը, որ ամուսնացած և երեք զաւկի տէր է.

— Ասանկ անարդարութիւն կ'ըլլայ: Ես պատմեմ, դուք դատեցէք: Փողոցին մէկ անկիւնը կեցեր էի, երբոր ոստիկան մը եկաւ և ըսաւ որ այնտեղ չկենամ և ճամբան շարունակեմ: Ան տեղուանքը չեղայ. իրեն ի՞նչ, ուր ուզեմ նէ հոն կը կենամ: Ասոր վրայ, թեւէս բռնեց և առաջ քշեց. ես ալ դիմադրեցի, իրեն թեւերը բռնեցի, սանկ մը հրեցի, մինչեւ որ ուրիշ ոստիկան մը եկաւ, զիս գոմիսէրին տարին, ետքէն 15 օրուան բանտարկութեան դատապարտեցին և հիմակ ալ հրաման տուած են որ Ֆրանսայէն դուրս ելլամ: Կինս և երեք զաւակներս ի՞նչ պիտի ըլլան:

— Ատիկա առաջուրէն ինչո՞ւ չմտածեցիր:
— Որո՞ւն մտքէն կ'անցնէր, աւանկ չնչին բանի մը համար: Շարքը երկար է, բայց սա երրորդն ալ մտիկ ընենք: Կարգուած է, երկու շաբաթ տէր է զարմանալու օրական մինչեւ 50-60 ֆրանք շահող:

— Ի՞նչ ըսեմ, լեզուս բռնուեր է: Անցեալ տարի մեր գործարանին ընկերներուն հետ քոմիւնիստական ցոյցի մը մասնակցեցայ Պէլվիլի մէջ, զիս բռնեցին, տասնեւութ ամիս բանտարկութեան դատապարտեցին և հիմակ ալ երկրէն դուրս կը հանեն կոր: Ո՞ւր պիտի երթամ, ի՞նչ պիտի ընեմ:

— Ձէի՞ր գիտեր որ քոմիւնիստական ցոյցերը արգիւտուած են:
— Գիտէի, բայց որո՞ւն մտքէն կ'անցնէր որ ասանկ հետեւանքներ պիտի ունենար:
— Ոստիկաններուն դիմադրեցի՞ր:
— Հարկաւ թէ դիմադրեցի, օձիքս ազատելու կ'աշխատէի կոր:

Ու իր աչքերուն մէջ շուարումը իր պղտոր լոյսը կը դնէ: Այս օրինակները արդեօք պիտի ծառայեն մեր հայրենակիցները զգուշութեան և խոհեմութեան ճամբուն մէջ պահելու: Ձեռք կարծեր: Եթէ ուրիշներու փորձառութիւնը բանի մը ծառայէր, մարդկութիւնը այսօր երջանկութեան հասած կ'ըլլար: Մարդս իր գլխուն եկած փորձանքէն միայն կը խրատուի, ի՞ր իսկ կաշիին վրայ կրած պատիժէն: Մինչև որ կովկասի հայ քահանաները սորվեցան թէ իրենց տուած վկայականներուն (մեղորկական) մէջ խարդախութիւն ընելու չեն, իրենցմէ տասնեակներ Սիպերիոյ աքսորին բոլոր զրկանքները ճանչցան: Քոնան Տոյլ իր մէկ վէպին մէջ, նկարագրելով 18րդ դարուն անգլիական ամբոխին գործած ծայրայեղութիւնները պոքսի մաշի մը ատեն, կ'ըսէ թէ ի՞նչքան պէտք եղաւ թակել ու պատժել այդ անգուսպ, սամարդի ու կոշտ Անգլիացիները մինչև որ աշխարհիս ամէնէն կարգասէր ու օրինապահ ժողովուրդը դարձան:

Մերիններն ալ, իրենց գլխուն ուտելով ուտելով, օր մը անշուշտ պիտի սորվին թէ ի՞նչ է օրէնքը և կարգապահութիւնը:

Ս Ա Ա Տ Ի Է Ն

Ասելի լաւ է հին շոր կարկասել, համբերութեան մէջ բարոյանք փնտուել, քան ողբմունքի յոյսեր տածելով՝ ունեւորներին նամակներ գրելը: Ճշմարիտն ասած, տանջանք է սաստիկ դրբախոր անցնիլ՝ լինուելով մօտիկ մեր հարուստներին, քան դժոխային բոցը կրակի հարիւրապատիկ: Ա. Կ.

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆՈՒԵԼՈՒ

Նախորդ կիրակի, 23 Յունիս, Միւթարեանց Սէվրի նորահաստատ Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարանին դատարանին մէջ տեղի ունեցաւ Հ. Բ. Ը. Միւթեան Փարիզի Մասնաճիւղին տարեկան դատաճանդէսը:

Մասնաւոր կերպով վարձուած երեք շոգենաւներու մէջ Հանգստօրէն տեղաւորուած բազմութիւն մը Ալֆորվիլէն մինչև Սիւրէն՝ Սէնի վրայ պտոյտ մը վերջ, ցորեկուան մօտ կը հասնէր Սէվր, եւ նուազախմբի մը առաջնորդութեամբ կը փութար Միւթարեանց վարժարանին զմայլելի դարաստանը, ուր կ'ընդունուէր մեծաւոր Հ. Գաբրիէլ Տէր-Նահապետեան, Հ. Սրապիոն Աւուհի-Տէր-Ստանիսլասեան, Հ. Սաշակ Տէր-Մովսէսեան վարդապետներուն, եւ Միւթարեան նախկին Մասնաց Միւթեան անգամներէն Պ. Պ. Վաղարշակ Թաղուորեանի եւ Անդրիկ Աւթունեանի կողմէ:

Հաւաքոյն կարգադրութիւն մը ըրած չէր կոնար ըլլալ Դատաճանդէսի Մասնախումբը, բայց եթէ Հանդիսավայր ընտրած ըլլալը Միւթարեանց պարտէզը, այդպէսով առիթ տալով փարիզաբնակ Հայութեան մօտէն տեսնելու զայն եւ սքանչանալու այս հաստատութեան վրայ:

Հազար հոգիի համար սեղան պատրաստուած էր, ճոխ կերպով պատուասիրուեցան բոլոր ներկաները. խիստ ուրախ ու զուարթ անցաւ ամբողջ օրը, պէտպէս խաղերով ու պարերով, եւ ժողովուրդը լայնօրէն զուարճացաւ իրիկուան մինչև ուշ տանին:

Ճաշի միջոցին Հ. Բ. Ը. Միւթեան եւ անդուն անգամներէն Պր. Օթօն Հէփիեան կարգաց Պողոս

ԲԱՐԵՔ ՄԸ

Հ. Մ. Ը. Մ. ի փարիզի և շրջանի Սկա- ուտական խումբը (մոտ 40 պատանիներ) այս ամառ Օգոստոսին 4-6 շաբաթի չափ բանակում մը պիտի ընեն ՍՅԷԼԱ-Բլաժի ծովափերը, փարիզի բանի մը ժամ հետո: Մեր պատուական պաշտոնակից «Բուժանք»-ի նախաձեռնությամբ, Սկաուտները իրենց հետ պիտի տանին 10-15 տարեկան ոչ- սկաուտ պատանիներ եւս, մասշեյի պայ- մաններով, այն է ամսական 350 ֆրանքի, ամէն ճախը մէջը հարուած: «Բուժանք»-ի գիմումին վրայ, փարիզի Հայ Տիկնանց Միութեան Կարմիր Խաչի Օգն. Մասնա- ձեռք յանձն առած է այդ 350 ֆրանքին 100ը իր վրայ վերցնել, որով ճնող ընտրել 250 ֆրանքի համետ գումար մը պիտի վճարեն իրենց գաւակներուն մէկ ամսուան լաւ արձակուրդ տալու համար: Մարտը օդի եւ լոյսի մէջ ապրիլ 1 ա- միս մը: Ի՞նչ բարիք մը պիտի ըլլայ աս հայ տղոց համար: Արձանագրութեանց հա- մար մինչեւ ՅՈՒԼԻՍԻ 20ը դիմել «Բու- ժանք»-ի խմբագրութեան, 126 Faubourg St. Denis, Paris (10^e):

բատանեալի աթուրն վրայ, առանց դիտուծնաւոր կերպով ձէկ կողմին ճիւղն վերադրելու անոր հայրու- թիւնը, եւ ըսելով թէ այդ անհաճա- ճայնութեան ու անգործութեան երե- սէն՝ «բոլոր» կուտակցութիւններն ալ ժողովրդին առջեւ կորսնցու- ցած են բան ճը իրենց վարկէն, ճինչ անոնք անհրաժեշտ էին ժողովրդին այս ցրուած, յուսալքուած եւ տկա- րացած վիճակին ձէջ՝ զայն կազ- մուրելու եւ անոր ճամբայ ցուցնե- լու համար:»

Այսպիսի խօսքեր որքան աւելի շատ կրկնուին հայ ծածուկին ձէջ, այնքան աւելի օգտակար կ'ըլլան:

ՕՏԱՐ ԱՇԽԱՏԱԻՈՐՆԵՐ

Վերջին շաբթուն, Ֆրանսա արտասահմանէն 6521 աշխատա- ւոր բերած է. 676 օտար աշխա- տաւոր ալ Ֆրանսայէն մեկնած են:

Այս 6521 մարդոց 2276ը յատ- կացուած են ֆարտարարութեան (23 Պելժ, 15 Իտալացի, 68 Սպա- նիացի, 119 Բորդուկէզ, 1521 Բո- լոնիացի, 56 Զէքուլովաք, 261 Գերմանացի, 101 Եուկուլաւ, 19 Զուիցերիացի, 93 զանազան):

Իսկ 4245ը յատկացուած են երկրագործութեան (2125 Պելժ, 153 Իտալացի, 93 Սպանիացի, 61 Բորդուկէզ, 1209 Բոլոնիացի, 256 Զէքուլովաք, 307 Զուիցերիացի, 33 զանազան):

Մէկ Հայ չկայ ասոնց մէջ: Հայերը ամէնքն ալ փարիզ, Լիոն կամ Մարսէյլ գալկ'ուզեն, իրենց ուզած գործին: (Կարդացէք մեր Մայիս 1-ի խմբագրականը):

Պ. ՕԼԻՎԵՐ ՊՈԼՏՈՒԻՆ

«Արեւ» իր հեղնութեան աղբը- տուքները կը բաշխէ Պէյրութի «Աղ- դակ»-ին, որ ըսած էր թէ Աշխատա- ւորական նորընտիր երեսփոխան Պ. ՕԼԻՎԵՐ ՊՈԼՏՈՒԻՆ «Դաշնակցական» է: Իրողութիւնը այն է որ Անգլիոյ նախկին վարչապետին որդին Հ. Յ. Դաշնակցութեան ամբողջ ծրագիրը կ'ընդունի, անոր անդամ արձանա- գրուած է եւ կանոնադրուած կը վճարէ իր տուրքը: «Դաշնակցական» ըլլալու համար զեռ ուրիշ ի՞նչ բանի պէտք կայ:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Սամուէլ-Մուրատեան վարժարանի վար- չումիւնը իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ Հ. Բ. Ը. Միութեան Գրադարանապետ Պ. Գ. Սիմապեանի որ ազնիւ մտածութեամբ ուզեց օժտել նորահաստատ վարժարանին Մատենադարանը բազմաթիւ հատորներու նուիրատուութեամբ: Եղնպէս իր շնորհա- կալութիւնը կը յայտնէ Պր. Յովհաննէս Միսասեանի իր նուիրած գրքերուն համար:

ՅՈՒՆԻՅԻՆ ՄԵՐ ՂԵՊԻ ՊՍՏԵՐԱԶՄԻ ԶԱԿԱՏԸ

Ուխտաւորները ցերեկուան մօտ հասան Բէնս (Reims): Այցելեցին տեղ- աջն պատմական Մայր-Եկեղեցին, Յաշեցին եւ անմիջապէս ուղղուեցան Յակատեց իրենց առաջին ապաստանին եղաւ Բէնսէն 27 քիլոմէթրը հեռաւոր- րութեան վրայ գտնուող Բրան (Craonne) գիւղը, յետոյ Քրանէլ (Craonne) եւ Ուլշ (Oulches): Այս գիւղե- րուն շրջանին մէջ կ'իջնան Շրմէն տէ Տամ (Chemin des Dames), Քաթու Աւարը (Quatre Arbres), Վալէ տը Ֆուլոն (Vallée de Foulon), Դալէոն տի Տրակոն (Caverne du Dragon) կոչուած հանրածանօթ մարտավա- րերը:

Հայ կամաւորներէն մեծ մաս մը 1914 Օգոստոսէն 1915 Մարտ հոս մնա- ցին Թշնամիին հետ դէժ առ դէժ, խրամներու մէջ ու դժոխային կրակի մը տակ:

Իրենցմէ անոնք որ հոս ինկան, Թաղուած են Քրանէլի գերեզմանա- տան մէջ: Տ. Վախան Ա. քիչ. Խոյ- կան արտառուց հոգոց մը կարգաց ա- նոնց գերեզմանին վրայ, եւ կամաւոր Պր. Արամեան յարգանքի քանի մը խօսք արտասանեց անոնց իշատա- կին:

Իրիկուան՝ ուխտաւորները այցելե-

ցին Ուասոն (Soissons), Թշնամիին կողմէ կիսաբաժնի պատմական քա- ղաք մը, եւ հին ընծրելէ յետոյ կէս գիշերին վերադարձան Փարիզ:

Կամաւորներու Ընկերակցութեան համակրելի քարուղարը հազորդեց ներկաներուն Թէ մօտ ապագային ուխտագնացութիւններ պիտի սարքէ նաեւ Առասի (Arras) եւ Սոմի (Somme) Յակատները, ուր նոյնպէս բազմաթիւ հայ երիտասարդներ ինկած են:

Այս առթիւ ցաւ ի սիրտ կը մատ- նանշենք Թէ, հակառակ անոր որ Հայ կամաւորներու Ընկերակցութիւնը շա- բաթներ առաջ Թերմէնու մէջ ծանու- ցած էր այս ուխտագնացութիւնը եւ անոր մասնակցելու հրաւեր կարդա- ցած հայ հասարակութեան ու պաշ- տօնական մարմիններու, առաջիննե- թէն հազար 5-10 հոգի, իսկ վերջիննե- թէն ՈՉ ՈՒՔ պատասխանած էր հրաւե- րին: Ո՛ր էին ազգասիրութիւնը իրենց մեծաշնորհ ընող կուսակցութեանց ինչպէս նաեւ ազգային ու բարեսիրա- կան մարմիններու ներկայացուցիչ- ները: Անոնք անպակաս են հանդէս- ներէ, Թատրոններէ ու սինէմաներէ, բայց երբ ինդիքը սուրբ պարտակա- նութեան մը շուրջ կը դառնայ, այլ եւս մէջտեղ չկան...:

IMPORTANT

Nous prions nos lecteurs qui ont reçu à ce jour régulierement «Le Foyer» et qui n'ont pas eu encore le loisir de nous envoyer leur abonnement, de nous permettre de leur présenter, dans le courant de ce mois, un reçu qu'ils régleront à leur gré.

Par cette occasion nous sou- lignons encore une fois que «Le Foyer» n'est pas une entreprise commerciale, mais une œuvre d'utilité publique pour nos compatriotes.

Nous croyons donc qu'il est du devoir et de l'intérêt de tout Arménien d'encourager et de propager cette publication.

ԿԱՐԵՒՈՐ

Մինչեւ ցարդ կանոնադրու- պէս Le Foyer ստացող եւ իրեն- բաժնեկիցը վճարելու պատեն- թիւնը չունեցող մեր յարգելի ընթերցողներէն կը խնդրենք թոյլատրեն մեզ ներկայ ամսու- շրջանին ներկայացնել իրենց ստացագիրը, զոր ազատ են ըս- կանս վճարելու:

Այս առթիւ անգամ մը կը շնորհակալ թէ Le Foyer արական գործ մը չէ՛, այլ ազ- օգուտ պէտք մը որուն միջ- նպատակն է Հայը իր լաւագոյն կողմերէն ճանչցնել Ֆրանսայի եւ այդպէսով մեր կիանքը աւել- հեշտ ու դիւրատար դարձնել այս հիւրընկալ երկրին մէջ:

Կը կարծենք որ բնին որ առ- Հայու պարտքն է ու շահն իսկ պահանջէ այս հրատարակութիւն- քաջալերել ու տարածել:

Imprimerie - MASSIS - Editeur

Gérant: R. SANGUINETTE

Un groupe de Volontaires Arméniens de l'Armée Française et leurs amis, au camp du Bois de Belleau.

Ֆրանսական Բանակի կամաւորներէն խումբ մը եւ իրենց բարեկամները Պուա տը Պէլէօի Ամերիկ. բանակատեղին մէջ: